

הטיילת 1983

מראה הטיילת כפי שחודשה על ידי פרייטל ושותפיה, המדרכה הפכה לגישיבסון מהודרים, את נסי העיר.

הטיילת

אחרי שהתפנה חוף הים מן הגמלים שהובילו ויפויף, לבניית הר בתים הראשונים ברחובות יהודה הלוי, לילינגבלום ושדרות רוטשילד, לה, הוחלט בראשית שנות העשרים להקים על חוף הים טיילת, בנוסף, הפרומנדו"ה הידועות של אירופה. כיוון שהלבנט ינק אז את מסורתו מצרפת, שימשו חופי ניצה וקאן כמודל. תל-אביב חלמה אז להיות מונטה-קארלו של המזרח התיכון. ואם מונטה קארלו, הרי שבלי קאזינו אי-אפשר. בקצה רחוב אלנבי, מול בניין האופרה זיל, הוקם בניין מפלצתי ומגושם שהעניק או לאינטליגנציה התל-אביבית לחם ושעשועים: קאזינו לזל צלילי מוסיקה.

כל גבירותיה ואדוניה של העיר באו לשם, לבושים במחלצותיהם, וכמובן תיירים ממזרחים ומסוריה, שקיפו לשחק "בקרן" או "רולטה" ליד שולחנות-ההימורים. מקץ שנים אחדות נוכחו אבות העיר שאין סגנון הבניה של הקאזינו הולם את תל-אביב. הדתיים טענו כבר אז, שהבית עלול להפוך למאורת פרייזים, רחמנא לצלן ובתירוץ שהי בניין מסתיר את מראה הים למי טיילים על חופו, הוחלט בתחילת שנות השלושים להרוס את הקאזינו.

הטיילת הרישמית, שתוכננה בשנת 1934 על-ידי מהנדס העיר דאז, יעקב בן-סירה, השתרעה בערך ממורד רחוב גורדון ועד לרציף הרברט סמואל. שם, ברר ציף, שהיווה את תחילת רחוב אל-נבי, שכן כבוד קולנוע קטן, אחד מבתי-הקולנוע המפוארים של העיר. הסרט המוצלח ביותר שם

חתיכים של פעם

לפני 30 שנה מפגינים את שריריהם על שפת הים, בבגדי הים השלמים שהיו אז באופנה. בערב היו הולכים הצעירים לבתי-הקפה.

היה גילדה, עם ריטה הייורת וגלן מורד. וכשהגברת הייורת חשפה, שומו שמיים, כתף, היה זה שאי הפרונגרפיה של אותם הימים. לימים הפך קולנוע קסם לבניין הכנסת הראשונה, ועד לפני כשנה בערך, נהגה האופרה הישראלית להוציא שם את ההפקות שלה מהנפטלין.

בהמשך הטיילת, מול חוף הים, היו אז בתי-הקפה המפוארים של תל-אביב: ימית, קמניצר, פילץ וגניתיים.

ימי הזוהר

שם הגיע לראשונה מינה הג'ה, פייב-אוקלוק: תה של חמש-אחר-הצהריים, בימי הקיץ הי חמים ניתן היה להצטנן בגלידה עם קצפת אצל מחובר-שור, ולש-מוע את פרדי דורה, ישראל יצחקי ולולה פולמן — ובעיקר את מישה אפלבוים, שר ברוסית את שיר העגלון.

בקומה השנייה מעל קמניצר היה או קפה סמדר, שבו הקימו יוסף גולנד ומיכאל גור את התיאטרון הסאטירי שלהם, אק-על-פי. אחריכך נגד לשם, מאולם ישה

חתיך חדש

בנוסף של היום הוא איש-המיסעדות מנפרד כץ, העומד ליד פסל זורק הדיסקוס, המשמש כתפאורה למיסעדתו החדשה והמהודרת שנפתחה בטיילת ליד שפת הים.

להחזיר למקום את זוהרו, עד ש-מישהו שרף את המועדון של פרי דריקה, כמו את המועדון היוקרתי טיפניס, שהיה אז בצד האחורי של מלון זן.

כך, ואין גם לשכוח את בניין הטיי, אותו בנין ירוק על חוף הים, שהיווה לבני התישחורת של תל-אביב מקום של עליה לרגל, עוד לפני שמישהו חלם על מיסעדת קי טלוויזיה למיניהם. היו שם מכור טורי יכולת לראות בהן תמונות נות-קסם, אשר תמורת מיל מנד-רצות של צעירה מתפשטת, ות מורת חצי גרוש עם חור, יכולת לירות ברובה-אוויר, ישר אל הר בול, או לשחק ב"פליפר" כמה שרק רצית.

מחצית שנות החמישים, כאשר מי הביוב של תל-אביב התחילו לזרום אל הים ולהטיל בו "חרצ-פים", סימנו את תחילת הקץ של (המשך בעמוד 74)

איטלקי יס'ת'כוני המיסעדה החדשה של מנפרד כץ נקראת ריצי, על שם רשת מיסעדותיה בגרמניה. המיסעדה החדשה היא איטלקית, מסוגננת בעלת שולחנות משיש ורוד, גומחות-הקיר הן בצבע רוד, ובתוכן פסלים מצופים זהב, שנקנו באיטליה.